

Szász, G., 75 éves a Magyar Meteorológiai Társaság.

Légkör 45(2), 17-23

A MAGYAR METEOROLÓGIAI TÁRSASÁG NEMZETKÖZI KAPCSOLATAI 1925–2015

THE INTERNATIONAL RELATIONS OF THE HUNGARIAN METEOROLOGICAL SOCIETY 1925-2015

Major György

Magyar Meteorológiai Társaság tiszteleti tagja, *major.gy@met.hu*

Összefoglalás. Ebben az áttekintésben bemutatásra kerül a Magyar Meteorológiai Társaság eddigi 90 évében a nemzetközi vonatkozású események teljességre törekvő anyaga, noha a teljesség néhány esetben bizonytalan.

Abstract. In this overview the international activity of the Hungarian Meteorological Society is presented. The material intends to contain all the related items of the 90 years, however some hiatus might exist.

Bevezetés. Egy viszonylag kis létszámú társadalmi szervezet nemzetközi kapcsolatait a tagok személyes aktivitásán túl igen jelentős mértékben befolyásolja a politika: mind a belpolitika, mind a kisebb és nagyobb térségekre vonatkozó nemzetközi politika. A meteorológia, mint szakma, erősen nemzetközi, ez köztudott. A külföldiekkel tartott nemzetközi kapcsolatokat minden országban elsősorban az állami meteorológiai szervezet működteti, a nemzeti meteorológiai társaságokra kisebb, de nem jelentéktelen, szerep hárul ezen a téren. A Magyar Meteorológiai Társaság (MMT) megalakulásakor az ország külpolitikai helyzete igen kedvezőtlen volt. Természetesen a hazai meteorológusok nemzetközi kapcsolataira ez némi befolyást gyakorolt, de a meteorológusok szakmai kötődéseit a politika nem tudta sem akkor, sem máskor (más országok és más politikai rendszerek esetében sem) lényegesen visszaszorítani. Ez a beszámoló az MMT teljes irattárának teljes átvizsgálása hiányában valószínűleg nem tartalmaz mindent, amit kellene, de a lényegi tevékenységi módokat és eredményeket reményeim szerint bemutatja. A nemzetközi kapcsolatok/tevékenység áttekintése az érintett országok száma szerinti csoportosítást veszi osztályozási alapul:

- Tagság nemzetközi szervezetekben
- Magyarországon tartott nemzetközi szakmai rendezvények
- Kétoldalú nemzetközi kapcsolatok: más országok meteorológiai társaságaival
- Külföldi tiszteleti tagok választása
- Külföldi előadók szerepeltetése **Tagság nemzetközi szervezetekben.**

Meteorológiai Társaságok Nemzetközi Fóruma

International Forum of Meteorological Societies (IFMS, ifms.org). Jelenleg (2015. jan.) 33 tagszervezete van, köztük van a WMO is. Eddigi események:

2009: alakuló ülés. Intéző Bizottság (Steering Committee) létrehozása valamint szándéknyilatkozat elfogadása: „Az IFMS alapvető célja, hogy szorgalmazza és elősegítse a meteorológiai társaságok közötti kommunikációt, valamint a tudás, az ötletek és az erőforrások cseréjét.” 2010. január, Atlanta: az első közgyűlés (GM-1) A meghívott 60 szervezettől eljött képviselők aláírták a csatlakozást (az MMT-t Dunkel Zoltán képviselte) Alap-

szabály elfogadása Bemutató/tájékoztató előadások, aktuális témák megbeszélése

2011. november, Xiamen: GM-2 (Dunkel)

2013. szeptember, Reading: GM-3 (Dunkel)

2016. január: tervezett GM-4 New Orleans (A magyar részvétel kérdéses.)

Európai Meteorológiai Társaság, *European Meteorological Society (EMS, emetsoc.org)*. Jelenleg (2015. január) 36 tagszervezete van, a társult tagok száma 32, ez utóbbiak között van az OMSz is. Nagyon jól felépített szervezet, megalapozott pénzügyi háttérrel, *informatív honlappal, amelyen minden lényeges információ megtalálható.*

A megalakulás előkészületei 1993-98 között történtek.

Magyar vonatkozások:

1999: alakuló ülés Norrköpping, magyar aláíró: Ambrózy Pál.

2001: EMS közgyűlés Budapesten

2002-2014 az ECAC illetve ECAM konferenciákhoz társuló EMS közgyűléseken az MMT-t a konferenciára kiküldöttek képviselték

2008-2010 között Dunkel Zoltán a Council tagja volt

A 6 munkabizottság közül csak a Média bizottság tevékenységében vett részt MMT tag: Vissy Károly

EMS díjazottak: Broadcast Meteorological Award: Vissy Károly, Young Scientist Award: 3 fő, Young Scientist Travel Award: 5 magyar fiatal **Nemzetközi rendezvények.** A hazai nemzetközi szakmai rendezvények előkészítésében és szakmai eredményességében alapvető szerepe van azon hazai kollégáknak, akik az adott szakterületen dolgoznak. Az előkészítés és a működtetés logisztikai hátterét mostanában professzionális rendezvényszervező cégekkel szokás végeztetni. Az MMT szerencséjére egy hosszabb időszakban a társaság ügyvezető titkára Pusztainé Holczér Magdolna volt, aki felkészülten és örömmel végezte a nemzetközi rendezvények háttér-munkálatait. Egy időben pénzügyi szabályok is hatottak abba az irányba, hogy rendezvényeket ne a szolgálati vagy egyetemi részlegek, hanem szakmai társadalmi szervezetek végezzék.

1966. Nemzetközi Légszennyeződési Ankét

1967. Vándorgyűlés Sárospatakon, jégeső szakértők: az USA, Franciaország, az NSzK és a Szovjetunió küldötteiként

1971. Nemzetközi Levegőkémiai Szeminárium
 1985. Current Problems of Medium and Long Range Weather Forecasts
 1965. Nemzetközi Felhőfizikai Ankét (jégeső téma)
 1993. Nemzetközi Konferencia: Ipari Szerkezetek Jegesedése
 1994. Adjungált módszerek alkalmazása a dinamikus meteorológiában
 1994. WCRP Radiation Projects WG on data Management ülése
 1996. SCARAB Project 3. ülése
 1996. XVII. Kárpát Konferencia, Visegrád
 2002. 2nd Carbo Europe Meeting
 2003. Continuous High-precision Tall Tower Observations of Greenhouse Gases
 2008. Quantifying the Climate Impact of Global and European Transport Systems

A szomszédos országok társaságaival közös rendezvények. A szomszédos országok meteorológiai társaságaival nem túl nagy forgalmú levelezés folyt, amelynek anyagai nem maradtak meg. A közelség és az azonos szakmai érdeklődés, meg a történelmi múlt oda vezetett, hogy Ausztria, Csehszlovákia/Szlovákia meteorológiai társaságai és az MMT egy ideig közös rendezvényeket tartottak.

1968. és 1991. között 7 közös vándorgyűlés a Szlovák és a később bekapcsolódó Csehszlovák Meteorológiai társasággal
 1969. A 90 éves Réthly Antal köszöntése, Budapesten, 5 fős szlovák delegáció
 1979. Magyar-Francia Aeroszol Szeminárium
 1982. Sopron: Magyar-Osztrák közös tudományos ülés
 1990. Admont (Rust) Osztrák-Magyar megemlékezés Schenzl Guidóról
 1994. Osztrák-Magyar közös szeminárium az automata állomásokról
 1996. A 90 éves Stefan Petrović köszöntése Pozsonyban, 5 fő magyarral
 2000. A 90 éves Zách Alfréd köszöntése Sopronban, 3 fő szlovákkal

Az MMT külföldi tiszteleti tagjai. Az első alapszabály megkülönböztetett külföldi levelező és külföldi tiszteleti tagokat. Az előzőket azért választották, mert hazai szakemberrel rendszeresen működtek együtt, az utóbbiakat pedig kiemelkedő szakmai teljesítményükért, hazaiakkal tartott kapcsolat nélkül is. A két csoport között a határ elmosódott a gyakorlatban, így aztán az alapszabályból is eltűnt a külföldi levelező tag fogalma, ennek megfelelően az alábbi táblázatban már nem szerepel a megkülönböztetés.

1. táblázat. Az MMT külföldi tiszteleti tagjai

Év	Név	Ország
1929	E. von Everdingen	Német
1929	W. Köppen	Ausztria
1929	G. Azzì	Olasz
1929	E. Schmith	
1929	W. J. Humphreys	USA
1929	W. Schmidt	Ausztria
1935	W. Georgii	Német

1936	H. von Ficker	Ausztria
1936	F. Baur	Német
1936	I. Keränen	Finn
1936	J. Lugeon	Lengyel/Svájc
1936	F. Eredia	Olasz
1936	Th. Hesselberg	Norvég
1937	Dan la Cour	Dánia
1937	V. Conrad	Ausztria
1938	H. C. Cannegieter	IMO/Hollandia
1938	E. G. Mariolopoulos	Görög
1938	A. Schmauss	Német
1938	C. F. Brooks	USA
1940	P. Vujevič	Szerbia
1940	K. T. Kiroff	Bulgária
1941	M. Konček	Szlovákia
1946	J. van Mieghem	Belgium
1946	G. Swoboda	IMO/Csehszlovákia
1947	W. Mörikofer	Svájc
1960	Sz. P. Hromov	Szovjetunió
1960	L. Krasztanov	Bulgária
1975	D. A. Davies	W M O
1975	J. Izrael	Szovjetunió
1977	A. Mäde	N D K
1979	L. Gangyin	Szovjetunió
1981	A. Renoux	Francia
1985	F. Samaj	Csehszlovákia
1985	J. Lukács	Csehszlovákia
1986	H. Reuter	Ausztria
1992	Mandics Péter	USA
2000	R. Davies	USA
2000	J.-F. Geleyn	Francia
2000	M. Hantel	Ausztria
2014	P. Nejedlik	Szlovákia
2014	T. Foken	Német

Külföldi szakemberek előadásai. A külföldi tiszteleti tagok tartottak „székfoglaló” előadást, némelyik több évvel a megválasztás után. A háborús években nem minden megválasztott tiszteleti tag tarthatott előadást. A tiszteleti tagokon kívül a hazánban vendégeskedő kollégák közül számosan tartottak előadást a társaság ülésein.

Itt csak az utóbbi 20 évben bemutatott előadások listáját mutatjuk:

- 1994: A. H. Murphy: Historical Connections between Atmospheric Science and Statistical Science
 1995: K. Balzer: Medium Range Forecasting of Local Weather
 W. Enke: Some Investigations Referring Climate Change
 1996: M. Dubrovsky: Meteorológiai idősorok szimulációja és az éghajlatváltozás
 1999: J. M. Brown: Experience with a Detailed Microphysical Scheme in the MAPS/RUC Model
 2002: C. E. Boroneant: Regional Aspects of Climate Change Scenarios
 2006: F. Rubel: How to Use Budget Climate data in Practice?
 2006: M. J. P. Jarraud: Meteorology as a Model of Cooperation

- 2008: D. Möller: On the History of the Scientific Exploration of Fog, Dew, Rain and other Atmospheric Waters
- 2011: J. Bojarova: The Hybrid Ensemble Variational Data Assimilation Scheme in HIRLAM
- 2011: J.-F. Geleyn: International Collaboration on Limited Area Modelling (LAM) The Example of the ALADIN R&D Activities
- 2011: M. S. Cronsleth: Radar Data Assimilation in HIRLAM/ALADIN/AROME Models
- 2011: A. Matzarakis: Climate and Tourism
- 2013: A. E. Croitoru: Recent Climatic Changes in Romania
- 2014: P. Nejedlik: HU-SK meteo cooperation in history and our common future coping with climate change
- 2015: Th. Foken: Actual Questions of Micrometeorology

Egyre több magyar meteorológus dolgozik külföldön. Ők rendszeresen hazalátogatnak és rendszeresen tartanak szakmai beszámolót az ottani eredményekről. Noha kétségtelen, hogy ezeknek is van nemzetközi vonatkozásuk, mégsem tekintjük őket a nemzetközi tevékenység részének.

Zárszó. Amint már említettem, ebben az áttekintésben szereplő listák nem mindegyike teljes. Ha az MMT iratára hozzáférhető lesz, akkor a listákat célszerű lenne kiegészíteni. Nem is kíséreltem meg listázni sem a társaság nemzetközi levelezését, sem társasági vezetők „hivatalos” ide- vagy oda-látogatásait.

A nemzetközi kapcsolatok intenzitása hullámzott a 90 év alatt. Egyenletesen magas színvonalúvá lehetne tenni azáltal, ha valamelyik tagtárs megbízást kapna külföldi kapcsolatok ápolására (pl. külföldi társaságok és nemzetközi szervezetek honlapjainak figyelése alapján rendszeres reagálás az eseményekre, stb.)

Irodalom

1925–1946: IDŐJÁRÁS, MMT ügyei rovat

1947–1992: Simon Antal: *A Magyar Meteorológiai Társaság története az alapítástól az ezredfordulóig (1925 – 2000)*, MMT 2001

1993–2014: LÉGKÖR, az MMT hírei rovat

www.ifms.org

www.emetsoc.org

Tagtársak segítőkészen átadott információi

OKLEVÉL

Ezen oklevél átadásával tanúsítjuk, hogy

THOMAS FOKEN

A Bayreuthi Egyetem Mikrometeorológia tanszékének professzora

a Társaság közgyűlési határozata alapján

a Magyar Meteorológiai Társaság
TISZTELETI TAGJA

kitüntető címet kapta.

Ennek hiteleül állítottuk ki a pecsétünkkel és aláírásunkkal ellátott ezen oklevelet.

Kelt Budapesten, a 2014. esztendőben, május hó 20. napján.

dr. Radics Kornélia,
a Magyar Meteorológiai Társaság
főtitkára

Dunkel Zoltán dr.
a Magyar Meteorológiai Társaság
elnöke

URKUNDE

Mit der Überreichung dieser Urkunde bestätigen wir, dass

Prof. Dr. THOMAS FOKEN

Professor der Abteilung Mikrometeorologie der Universität Bayreuth

laut Beschluss der Generalversammlung der Gesellschaft

den Titel

EHRENMITGLIED
der Ungarischen Meteorologischen Gesellschaft
erhielt.

Diese mit Stempel und Unterschrift versehene Urkunde ist zur Bestätigung ausgestellt.

Budapest, am 20. Mai 2014

dr. Kornélia Radics
Generalsekretär der Ungarischen
Meteorologischen Gesellschaft

Zoltán Dunkel dr.
Vorsitzender der Ungarischen
Meteorologischen Gesellschaft

A külföldi tiszteleti tagnak magyar és a tag anyanyelvén kiállított okiratot nyújtunk át a „székfoglaló” előadás keretében. A legutóbbi alkalommal, Thomas Foken professzornak, 2015. április 9-én, átnyújtott diploma.